

ULV I NORGE PR. 15. JANUAR 2015

FORELØPIGE KONKLUSJONER FOR VINTEREN 2014/2015

RAPPORT 3

Bakgrunnen for denne statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Resultatene er foreløpige og gir et sammendrag over det som til nå er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2014-2015. De foreløpige resultater i denne rapporten bygger på systematisk sporinger av ulv på snø, DNA-analyser av innsamlet genetisk materiale og mer tilfeldige meldinger om ulv som er kvalitetssikret og innlagt i Miljødirektoratets Rovbase av Statens Naturoppsyn (SNO). Stadig mer komplette oversikter blir offentliggjort i kommende statusrapporter utover vinteren.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i registreringene av ulv finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Wabakken m.fl. 2014. Ulv i Skandinavia og Finland – sluttrapport for bestandsovervåking av ulv vinteren 2013-2014. Høgskolen i Hedmark. Oppdragsrapport 11. 40 s. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2013 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Hedmark (www.hihm.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://skandulv.nina.no>) og Viltskadecenter (SLU) (www.viltskadecenter.se).

Når det gjelder stedsangivelser for nedenfor navngitte ulverevir, henvises det også til ovenfor nevnte sluttrapport fra forrige vinter.

Antall og utbredelse

Foreløpig i vinter (2014-2015) er det for perioden 1. oktober-15. januar påvist 56-68 ulver i Norge, hvorav 28-32 dyr er bekreftet kun på norsk side av riksgrensen og 28-35 ulver er påvist i svensk-norske grenserevir med tilhold på begge sider av riksgrensen. Dessuten er en ettårig ulv som ble født og oppvokst i Julussareviret i Østerdalen påvist under utvandring i Finnmark og på finsk side av riksgrensen (Tabell 1).

Utenfor de tre fylkene som er omfattet av forvaltningsområdet for ulv (norsk ulvesone) er det hittil i vinter påvist 1-2 dyr i Finnmark, én ulv i Sogn og Fjordane (skutt), én ulv i Oppland (skutt), én ulv i Telemark og én ulv med tilhold i begge Agderfylkene på Sørlandet (Tabell 1).

Valpekull av ulv i 2014

Av valpekull født i helnorske ulverevir er det foreløpig påvist to slike ynglinger i 2014. Begge kull ble født av ulver med tilhold i ulvesonen i de to revirene Julussa og Letjenna (Tabell 1). I Letjennareviret nordøst i Elverum er det registrert en markert økning i antall avkom sammenlignet med tidligere år. Både i 2012 og 2013 ble valpekull påvist i dette reviret, men i påfølgende vintre var det i begge tilfeller kun mulig å påvise én valp som hadde overlevd det første halvåret fram til sporsnøsesongen. I 2014 har samme tisper igjen ynglet, men denne tredje gangen er til nå fem avkom dokumentert et halvt år etter, representert ved vinterens flokk på sju ulver, men det skal foreløpig ikke utelukkes at flokken kan være større (Tabell 1).

Andre av årets valpekull som berører Norge gjelder tre dokumenterte kull i grenserevir, dvs. ulverevir som dekker arealer på begge sider av riksgrensen. Valper er født av den av forskningsprosjektet SKANDULV radiomerkede tisper i Rotnareviret, av den umerkede tisper i Slettåsreviret og av den umerkede tisper i Hørsjøreviret (Tabell 1). Analyser av DNA-prøver innsamlet under sporing i Slettåsreviret har dokumentert at det i desember var 11 ulver i flokken, hvorav ni årvalper og foreldrepåret. Paret består av den opprinnelige tisper som nå har paret seg med ny (tredje) partner etter at den opprinnelige hannen brått ble borte. Den nye partneren er mindre innvlet enn den opprinnelige og er annengenerasjons avkom etter den finsk-russiske innvandrerinnen i det svenske Galvenreviret. I Hørsjøreviret er det dokumentert yngling og en flokk på minimum fem ulver etter lengre sporinger på snø nå i desember og januar.

I Rotnareviret har tisper hatt GPS-halsband fire år på rad og det er veldokumentert at den største delen av reviret ligger på norsk side. Også Slettåsflokkens revir har sin hovedutbredelse på norsk side av riksgrensen. Ulv i grenserevir som gjenstår å kartlegge forventes i større grad å ha tilhold på svensk side.

Østmarka ved Oslo

Når det gjelder Østmarka, der et ulvepar etablerte seg og ynglet i 2013, er det lite sannsynlig at ulv har ynglet sist sommer (2014). Tisper som fødte fjorårets valpekull ble ikke påvist ved DNA sist vinter og hun ser ut til å mangle også denne vinteren. Siste sikre dokumentasjon på at hun fortsatt var i live er fra et ekskrement med hennes DNA funnet i valpeområdet 13. august 2013.

Hittil i vinter er kun én revirmarkerende ulv påvist i Østmarka. Dette er hannen fra paret som ynglet for 1 ½ år siden. Han er blitt sporet alene, men også sammen med to ettårige avkom fra det første og så langt eneste dokumenterte valpekullet etter denne hannen. Registrert atferd og flokkstruktur tyder sterkt på at dette første ulveparet på ca. 150 år i Østmarka sannsynligvis ikke lenger er intakt. Det skal imidlertid presiseres at det er for tidlig å trekke endelige konklusjoner om dette. Meldinger fra publikum om sporfunn i tiden framover, spesielt når det gjelder eventuelle sporfunn av tisper med blod i urinen, vil kunne være til stor hjelp for denne avklaringen.

Nye ulverevir siden forrige vinter

Hittil i vinter er det påvist tre nye ulverevir som ikke ble påvist i Norge sist vinter, to helnorske og ett grenserevir (Tabell 1). Det gjelder et nyetablert ulvepar sentralt i Hedmark (Osdalen), to revirmarkerende ulver i et grenserevir øst for Trysilelva ved Lutnes i Trysil og en enslig revirmarkerende ulv nord for Julussareviret ved Koppang i Stor-Elvdal (Tabell 1).

Meld fra om ulv eller ulvespor

Vinterens kunnskapsmangel er nå størst for Østfold og østligste deler av Akershus fylker. Så meld gjerne ifra! Alle meldinger om spor eller observasjoner av ulv mottas med takk. Dette gjelder spesielt der det er mistanke om at ulv kan ha ynglet sist sommer.

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Hedmark
Institutt for skog- og utmarksfag, Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@hihm.no

Erling Maartmann
Feltkoordinator
Høgskolen i Hedmark
Institutt for skog- og utmarksfag, Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@hihm.no

Tabell 1. Ulv med helnorsk tilhold (28-32) eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (28-36) som foreløpig er dokumentert i Norge vinteren 2014-2015 (pr. 15. januar 2015).

REVIR/ område	LAND	Fylke/län	Sosial status 2014-15	Kull født i 2014	Antall ulver foreløpig pr 15.01.2015
Julussa	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	6
Letjenna	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	7
Østmarka	N	Akershus	Familiegruppe	Nei?	3-4
Slettås	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	11
Rotna	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	4
Skugghöjden	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Ja?	3-7
Hærsljø	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	5
Dals Ed-Halden	N/S	Østfold/V Götaland	Familiegruppe?	?	2-4
Osdalen	N	Hedmark	Revirmark. Par	Nei	2
Kynna	N	Hedmark	Revirmark. Par	?	2
Lutnes	S/N	Dalarna/Hedmark	Revirmark. Par	Nei?	2
Juvberget?	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. Par?	Nei	0-2
Pasvik	N	Finnmark	Ikke-stasjonær	Nei	0-1
Anarjohka	F/N	Finland/Finnmark	Ikke-stasjonær	Nei	1
Naustdal-Førde	N	Sogn og Fjordane	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ¹
Koppangkjølen	N	Hedmark	Stasjonær	Nei	1
Valdres	N	Oppland	Ikke-stasjonær	Nei	1 ²
Rena-Furnes	N	Hedmark	Ikke-stasjonær?	Nei	0-1
Stange	N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1 ³
Mangen	N	Akershus	Stasjonær?	?	1
Hobøl	N	Østfold	Stasjonær?	Nei?	1
Rakkestad	N	Østfold	Ikke-stasjonær?	Nei?	0-1
Siljan	N	Telemark	Ikke-stasjonær	Nei	1
Sirdal-Setesdal	N	V og A-Agder	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Totalt (inkl. 3 døde)					56-68

¹ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Naustdal kommune 16.desember 2014

² Hannulv avlivet ved skadefelling i Nord-Aurdal kommune 31.desember 2014

³ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stange kommune 13.desember 2014